## ADVIES 2611

# Uitvoeringsbesluit Uittreksel strafregister

**Datum:** 2 september 2026
**Voorzitter:** Anna Roos
**Aanwezigen:** Leonore Lauwers, Jan-Aleksander Roggen, Noura Kaddaoui, Lore Beke, Robbe Van Hool, Lies Vancayzeele, Ivo Shimwa, Anna Roos

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 2 september 2026, onder voorzitterschap van Anna Roos, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende advies.


**Context** 2

**Advies** 3

**Maatregelen in het besluit** 3

1. We zijn tevreden met de leeftijdsuitzondering tot 20 jaar voor het jeugdwerk, maar betreuren dat deze regel geen algemene toepassing kent. Hierdoor ontstaat er differentiatie in regelgeving tussen sectoren wat onvermijdelijk voor verwarring zal zorgen. 3

2. We verwelkomen de mogelijkheid dat organisaties een beroep zullen kunnen doen op derde organisaties, maar organisaties die overwegen deze rol op te nemen, moeten zich verzekerd zien van extra ondersteuning en facilitering door de overheid. We betreuren daarnaast dat attesten geanonimiseerd doorgestuurd moeten worden. Dit verhoogt de administratieve last en vormt een risico voor de privacy van vrijwilligers. 3

3. Voorzie een overgangsbepaling voor het opvragen van het uittreksel, zodat organisaties tot en met september 2027 hebben om het uittreksel gedegen op te vragen bij alle vrijwilligers. 4

**Transparantie en evaluatie** 4

4. Zorg snel voor duidelijkheid zodat de organisaties zich kunnen voorbereiden en gebruik het eerste jaar om te testen. 4

5. Evalueer de implementatie van deze regelgeving na één jaar en stuur bij waar nodig. Maak tegelijk werk van een impactmeting om draagvlak bij het jeugdwerk te versterken. 4

**Toekomstgerichte oplossingen** 5

6. Met het oog op betere bescherming van de privacy en de drempel om een vrijwillig engagement op te nemen zo laag mogelijk te houden pleiten wij voor een light-versie van het uittreksel uit het strafregister waar enkel relevante veroordelingen op te zien zijn. 5

**7.** Investeer in een digitale toepassing die de administratieve last van de verplichting om uittreksels op te vragen tot een minimum beperkt. 5

**8.** Investeer in een degelijke informatiecampagne rond het uittreksel van het strafregister. 5

## Context

Op 30 juni 2026 ontving de Vlaamse Jeugdraad een adviesvraag over het besluit van de Vlaamse Regering over de controle van het uittreksel uit het strafregister in het jeugdwerk. De afgelopen jaren schreven we al drie adviezen over het uittreksel strafregister:

- 2106 – Uittreksel strafregister, over de initiële invoering van de verplichting om het uittreksel uit het strafregister op te vragen voor beroepskrachten en vrijwilligers in organisaties die een activiteit aanbieden die valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen;
- 2205 – Uittreksel strafregister – Uitzondering op verplichting voor organisaties in het jeugdwerk, over de uitzondering op de opvraging voor vrijwilligers in het jeugdwerk.
- 2601 – Wijzigingsdecreet uittreksel strafregister, over o.m. het wegvallen van de uitzondering voor vrijwilligers in het jeugdwerk.

We hebben ons steeds zeer kritisch geuit tegenover de invoering van het verplicht opvragen van het uittreksel. De jeugdsector heeft al een lange traditie rond thema's integriteit en veiligheid. Zo heeft elke door de Vlaamse overheid erkende jeugdwerkorganisatie een uitgewerkt integriteitsbeleid en een laagdrempelig aanspreekpunt integriteit. Ons standpunt over het nut van de maatregel blijft ongewijzigd: we zien de tijd, energie en middelen die zullen gaan naar de administratieve molen achter deze controle, liever gaan naar vorming, opleiding en preventie binnen onze sector. De impact en het nut van dergelijke maatregelen zijn aantoonbaar veel groter dan de 'schijnmaatregel' die nu wordt opgelegd. Daarnaast zal de invoering van deze maatregel ongewild meer drempels opwerpen voor vrijwilligers in de diverse sectoren, terwijl de Vlaamse overheid al jaren aangeeft dat ze de (administratieve) drempels voor vrijwilligers wil verlagen. We betreuren m.a.w. nog steeds de beslissing van de Vlaamse overheid, maar hebben zowel de afgelopen maanden als de komende maanden en jaren de ambitie om, samen met het jeugdwerk, de invoering van de maatregel zo laagdrempelig mogelijk te maken voor de vele jonge vrijwilligers en professionals in het jeugdwerk.

We zijn daarbij tevreden dat het besluit van de Vlaamse regering tegemoet komt aan twee bezorgdheden van het jeugdwerk:

- het inschrijven van een uitzondering voor jongeren die jonger zijn dan 20 jaar; en
- de mogelijkheid om met "derde organisaties" te werken.

De uitzondering voor jongeren onder de 20 jaar zorgt voor een aanzienlijke vermindering van attesten die moeten worden opgevraagd en dus voor een pak minder administratieve druk. De mogelijkheid van de derde organisatie biedt organisaties de kans om advies in te winnen over moeilijkere cases.

# Advies

## Maatregelen in het besluit

> We zijn tevreden met de leeftijdsuitzondering tot 20 jaar voor het jeugdwerk, maar betreuren dat deze regel geen algemene toepassing kent. Hierdoor ontstaat er differentiatie in regelgeving tussen sectoren wat onvermijdelijk voor verwarring zal zorgen.

Een 18-jarige die zowel animator is bij de speelpleinwerking als jeugdtrainer bij de lokale voetbalclub zal voor zijn engagement bij het speelplein geen uittreksel uit het strafregister moeten opvragen, voor zijn activiteit bij de voetbalclub wel. Het is best kafkaësk dat dit verschil in behandeling zal ontstaan, zeker gezien de argumenten die de Vlaamse regering opsomt voor de uitzondering in het jeugdwerk even hard van toepassing zijn op een engagement in eender welke andere vereniging.

Een uittreksel uit het strafregister opvragen aan een 18-jarige is namelijk niet nuttig, gezien een uittreksel enkel feiten bevat die je als meerderjarige pleegde. Feiten die bovendien meerdere jaren vragen vooraleer ze juridisch zijn beoordeeld en dus op een uittreksel verschijnen. De keuze om het uittreksel in het jeugdwerk pas op te vragen vanaf 20 jaar is daarom een pragmatische keuze die van realiteitszin getuigt, geen ideologisch verdict. Het lijkt ons dan ook een absolute meerwaarde om dit als algemene regel over alle sectoren heen in te voeren.

> We verwelkomen de mogelijkheid dat organisaties een beroep zullen kunnen doen op derde organisaties, maar organisaties die overwegen deze rol op te nemen, moeten zich verzekerd zien van extra ondersteuning en facilitering door de overheid.
>
> We betreuren daarnaast dat attesten geanonimiseerd doorgestuurd moeten worden. Dit verhoogt de administratieve last en vormt een risico voor de privacy van vrijwilligers.

We zijn voorzichtig positief dat het besluit een mogelijkheid voorziet om advies te vragen aan derde organisaties voor de beoordeling van attesten. De verantwoordelijkheid van de beoordelingen van uittreksels mag niet enkel op de schouders vallen van organisaties die in veel gevallen volledig draaien op vrijwilligers. (Koepel)organisaties die overwegen om een rol op te nemen als derde organisatie, doen dit vanuit een plichtsbesef, maar zien hierbij ook bijkomende lasten en noden die niet enkel op hun schouders mogen worden gelegd. We verwachten dat de Vlaamse overheid niet enkel de belastende regel oplegt, maar ook de nodige ondersteuning en facilitering voorziet die derde organisaties nodig hebben om aan de regels tegemoet te komen.

Een procedurele regel die het gebruik van deze mogelijkheid net weer gaat bemoeilijken en verzwaren, is dat organisaties die een beroep wensen te doen op een derde organisatie attesten geanonimiseerd zullen moeten doorsturen. Dit levert een pak bijkomende administratief werk op: enerzijds om de attesten zelf te anonimiseren, maar ook om ze nadien (na beoordeling) systematisch op te volgen en weer te koppelen aan de oorspronkelijke indieners.

De keuze om anonimisatie op te leggen vertrekt vanuit de doelstelling de privacy van individuen te beschermen. Wij vrezen dat die keuze net minder anonimiteit zal opleveren: in de praktijk zal een persoon die dicht(er) bij de organisatie staat alle attesten moeten openen om ze manueel te anonimiseren en dus de facto te weten komen wat er op de attesten staat, vooraleer die de attesten kan doorsturen naar een derde organisatie. Dit vormt een groter privacyprobleem dan wanneer de derde organisatie vanop de tweede lijn rechtstreeks een niet-geanonimiseerd attest te zien krijgt dat niet al eerder geopend hoeft te zijn.

Hoe meer we ervoor kunnen zorgen dat personen die dicht staan bij de uiteindelijke individuen die een uittreksel moeten tonen, die uittreksels niet hoeven in te kijken, hoe beter. Het risico bestaat namelijk dat zaken vanop het uittreksel de ronde gaan beginnen doen binnen verenigingen en zo een eigen leven beginnen leiden. We waarschuwden al eerder dat deze manier van werken van het jeugdwerk een minder welkome plek kan maken.

> Voorzie een overgangsbepaling voor het opvragen van het uittreksel, zodat organisaties tot en met september 2027 hebben om het uittreksel gedegen op te vragen bij alle vrijwilligers.

De verplichting om het uittreksel op te vragen staat gepland in te gaan vanaf januari 2027. We vragen om organisaties tijd te geven tot en met september 2027 om aan deze verplichting te voldoen, net omdat in 2027 het grootst aantal uittreksels zal moeten worden opgevraagd – de daaropvolgende jaren zal die equipe vanzelf kleiner worden.

Daarbij komt dat de implementatie van nieuwe regelgeving, zeker administratief intensieve regelgeving als deze, tijd vraagt. Enkele maanden buffertijd inbouwen geeft vrijwilligers en organisaties ademruimte. Bovendien start het werkjaar van de meeste jeugdverenigingen in september. Het is dan ook een pak logischer om het opvragen van de uittreksels te koppelen aan die opstart van het werkjaar en de daarbij horende vrijwilligersploegen.

## Transparantie en evaluatie

> Zorg snel voor duidelijkheid zodat de organisaties zich kunnen voorbereiden en gebruik het eerste jaar om te testen.

Organisaties zitten nog met veel concrete vragen over de nieuwe verplichting die vanaf 2027 ingaat. Momenteel werkt het departement, in nauwe samenwerking met de sector, leidraden uit. Het is belangrijk dat deze tijdig worden gepubliceerd zodat organisaties zich kunnen voorbereiden. Zo bestaat er bijvoorbeeld nog onduidelijkheid over de randvoorwaarden m.b.t. de persoon die de controle op de uittreksels moet uitvoeren.

De kans dat alles vanaf de start perfect zal verlopen is zo goed als onbestaande. Organisaties, zowel professionele als vrijwillige, zullen op drempels botsen en moeten zoeken naar de beste aanpak voor de controles van het uittreksel. We vragen dan ook om zeker in het opstart jaar mild te zijn voor organisaties die nog zoekende zijn naar de beste manier van aanpak.

> Evalueer de implementatie van deze regelgeving na één jaar en stuur bij waar nodig. Maak tegelijk werk van een impactmeting om draagvlak bij het jeugdwerk te versterken.

Binnen de jeugdsector bestaat er veel zenuwachtigheid over het verplicht opvragen van de uittreksels vanaf 2027. Het gaat om bezorgdheden over bijkomende werkdruk, financiële druk (o.a. in de vorm van het aanpassen van CRM-systemen en personeelskosten) en heel wat praktische bezorgdheden. De tijd zal moeten uitwijzen hoe hard deze bezorgdheden bewaarheid worden. Daarom vragen we om één jaar na de invoering een eerste evaluatie uit te voeren en op basis van deze evaluatie bij te sturen.

Die evaluatie zou op zijn beurt moeten worden ingebed in een bredere impactmeting over het integriteitsbeleid van de Vlaamse overheid en de implementatie daarvan in organisaties. We benoemden al dat we geloven dat de grootste

meerwaarde zit in het investeren in vorming, opleiding en preventie. Graag zien we daarom onderzocht welke maatregelen welke impact hebben (zowel positief (bv. de kennis van vrijwilligers en professionele jeugdwerkers over integriteit en grensoverschrijdend gedrag) als negatief).

## Toekomstgerichte oplossingen

> Met het oog op betere bescherming van de privacy en de drempel om een vrijwillig engagement op te nemen zo laag mogelijk te houden pleiten wij voor een light-versie van het uittreksel uit het strafregister waar enkel relevante veroordelingen op te zien zijn.

Een uittreksel uit het strafregister bevat gevoelige en persoonlijke informatie, en vooral: bevat potentieel veel meer dan enkel zedenfeiten. De beste manier om de privacy te beschermen is om zo weinig mogelijk gegevens te delen. Wij zijn dan ook voorstander van een light-versie van het uittreksel dat uitsluitend bestaat uit misdrijven die een bezwaar zouden kunnen vormen om met kinderen en jongeren te werken.

We hebben al vaker onze bezorgdheid geuit over de bijkomende drempels om een vrijwillig engagement aan te gaan als gevolg van het verplicht opvragen van het uittreksel uit het strafregister, model 596.2. Potentiële vrijwilligers zonder blanco uittreksel, maar ook zónder zedenfeiten, zouden mogelijk onterecht kunnen redeneren dat ze sowieso geen engagement mogen aangaan. Of ze hebben iets op hun uittreksel staan waar ze zich voor schamen en wat ze liever niet willen delen. Een light-versie van het uittreksel waarop enkel eventuele zedenfeiten te lezen vallen, kan de drempel om een engagement op te nemen dus verlagen.

> Investeer in een digitale toepassing die de administratieve last van de verplichting om uittreksels op te vragen tot een minimum beperkt.

Het jeugdwerk klaagt al jaren de stijgende regeldruk aan. In 2024 schreven we nog een advies Regulitis met maar liefst 14 adviezen om de administratieve druk die jeugdwerkorganisaties ervaren te laten afnemen. Het invoeren van het opvragen van het uittreksel uit het strafregister legt hier een extra laag bovenop en zet extra druk op de schouders van het jeugdwerk, en dus op het vrijwillig engagement van jongeren.

We vragen dan ook om te investeren in een digitale toepassing die de administratieve druk van deze nieuwe verplichting tot een minimum beperkt. Aangezien het de ambitie is van de Vlaamse overheid om zoveel mogelijk digitale toepassingen voor verenigingen te bundelen in het verenigingsloket lijkt ons dit de meest logische piste. De Vlaamse overheid heeft ook een investeringsprogramma voor beleidsdomeinoverschrijdende digitaliseringsprojecten: Vlaanderen Radicaal Digitaal (VRD). Het ontwikkelen van een digitale toepassing om het uittreksel te controleren past helemaal in het plaatje van de doelstelling van de VRD-middelen, en is op die manier al ingediend door het departement Jeugd. We vragen om deze ontwikkeling van een digitale toepassing grondig te overwegen, zeker gezien die voor álle sectoren die uittreksel (zullen) moeten opvragen een oplossing zou kunnen vormen: jeugd, sport, cultuur, onderwijs en zelfs de privésector.

> Investeer in een degelijke informatiecampagne rond het uittreksel van het strafregister.

In onze vorige adviezen over het uittreksel strafregister adviseerden we om in te zetten op een brede informatiecampagne. We herhalen dit hier nog eens omdat we ervan overtuigd zijn dat zo'n campagne cruciaal is voor

een vlotte uitrol. De kennis bij de bevolking en specifiek bij jongeren rond dit thema moet worden verhoogd. Zodat capabele jeugdwerkers en vrijwilligers die ooit een stommiteit begingen die niet gelinkt is aan seksueel geweld, niet hoeven te denken dat ze niet meer in aanmerking kunnen komen voor een job of engagement binnen het jeugdwerk. We willen vermijden dat jongeren aan zelfcensuur doen als een gevolg van een gebrek aan kennis over het uittreksel.

Als die vrees waarheid wordt en we effectief onbedoelde drempels gaan creëren, verliezen we een fundamentele sterkte van het jeugdwerk. Het jeugdwerk is, net omdat het doordrongen is van pedagogische principes en methoden die jongeren tot zelfontplooiing kunnen brengen, ook een veilige plek voor jongeren die zelf ooit een misstap begingen en daaruit willen leren. Het is een plek waar jongeren van elkaar leren; de aanwezigheid van jongeren die hebben geleerd uit fouten en voorbije ervaringen is dan ook een ontzettende meerwaarde voor een sector die boven alles inzet op de ontwikkeling en zelfontplooiing van groepen kinderen en jongeren.

Naast informatie naar burgers en jongeren, is het ook aan te raden een degelijke informatiecampagne naar organisaties op te zetten, zodat de organisaties op elke mogelijke manier geïnformeerd worden over de regels en randvoorwaarden rond het uittreksel uit het strafregister. Gezien de schaal van de in te voeren maatregel, is zo'n brede Vlaamse informatiecampagne geen fait divers, maar een noodzakelijkheid.